СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 98. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок, 28-го квітня 1936. — VOL. XLIV. No. 98. Jersey City, N. J., Tuesday, April 28, 1936. THREE CENTS

РУЗВЕЛТ ОБОРОНЯЄ КОШТИ „ВІДБУДОВИ" КРАЮ

НЮ ЙОРК. — Президент Рузвелт виголосив тут на „річнім джеферсонськім бенкеті", влаштованім краєвим демократичним клюбом у готелю Комодор, політичну промову в обороні своєї політики.

На бенкеті, котрий уладжено в честь 193-тої річниці уродин Томаса Джеферсона, одного з основників американської демократії, зявилося 2,100 осіб. Президентова промова була першою політичною промовою в Ню Йорку від часу його вибору. Президент заявився за вищу робітничу заплату для робітників, за кращі приходи для фармерів, за збільшення продукції, за підвищення життєвої стопи та за зниження податків. Він казав, що край мусить вирівнати приходи людей, що живуть на селі, з приходами, людей, що живуть по містах.

Він обороняв свій уряд перед закидом коштовности: мовляв, уряд видав великі гроші, але вони краєві оплатилися. Не можна відбудовувати краю, не видаючи на це гроша.

НЕ ХОЧУТЬ ОПІКУНСТВА НАД ПАНАМОЮ.

ВАШИНҐТОН. — У конґресі внесено резолюцію за те, щоб Злучені Держави зробили нову угоду з Панамою та зреклися в цій угоді прав опікуна над землями, що припирають до Панамського Каналу.

Резолюцію виробив сенатський комітет для заграничних справ при допомозі департаменту стейту. Вона є консеквентним переведенням ліберальної політики Злучених Держав супроти країв латинської Америки.

КОРАБЛІ В НЕБЕЗПЕЦІ.

НЮ ЙОРК. — Два товарові кораблі, а саме британійський корабель „Ст. Квентин" та норвезький корабель „Айвенгов", попали в смугу страшної бурі в північній частині Атлянтійського океану та розіслали на всі боки заклик за допомогу.

На цей заклик поспішили їм на допомогу корабель „Вашинґтон" з „Юнайтид Стейтс Лайн" та „Пілсудскі" з лінії „Ґдиня-Америка". Догадуються, що стан „Ст. Квентина" тяжчий, бо він не відповідає на радіові депеші, вислані до нього.

Буря обезвладнила теж англійський товаровий корабель „Рошпул", але йому вдалося якось шкоду направити.

ДЕМОНСТРАЦІЯ БЕЗРОБІТНИХ У НЮДЖЕРЗЬКІЙ ЛЕҐІСЛЯТУРІ.

ТРЕНТОН (Ню Джерзі). — Безробітні, що для демонстрації заняли салі нарад обох палат стейтової леґіслятури, відбули там збори й ухвалили повідомити стейтового ґубернатора Гофмена, що вони допустилися бунту, що є наїзниками, та що стейтовий ґубернатор повинен їх проґнати.

Посадник міста Линдгорст, Н. Дж., заявляє публично, що він вірить, що демонстранти в стейтовій леґіслятурі плачені за свою демонстрацію людьми, які хочуть з цеї демонстрації зробити політичну маніфестацію, та що кождий з демонстрантів бере на день півпята доляра.

ПОМІЧНИЦЯ ПОЛІЦІЇ НЕБАЖАНА ЧУЖИНКА.

ШІКАҐО. — На поїзд, що їде до Ню Йорку, іміґраційні урядники всадили тут паню Анну Сейдж, румунську горожанку, щоб її відправити до краю її походження як небажану чужинку.

Пані Сейдж повела була поліцію на Джана Дилинґера, відомого бандита.

ПОЛІЦІЯ НА СТОРОЖУ КАДЕТІВ.

НЮ ЙОРК. — Сюди приїжджає німецький кружляк „Емден". Поліція визначила спеціяльну сторожу для його 175 кадетів та 5 офіцирів, щоб захоронити їх від евентуальних демонстрацій.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ЗА БЕЗПАРТІЙНУ ПОЛІТИКУ.

ВАШИНҐТОН. — Президент і віцепрезидент Американської Федерації Праці вислали до відділів організацій, звязаних з Федерацією, лист, в котрім заявляють, що Американська Федерація Праці буде при цьогорічних виборах президента держатися безпартійної політики, себто не буде офіціяльно попирати ніякого кандидата.

Лист натякує, що це становище може буде змінене, як уже будуть проголошені кандидати партій та їх програми.

Це становище виконного уряду Американської Федерації Праці йде в розріз з політикою голови майнерської юнії, Джана Луиса, котрий уже давніше заявився за вибір президента Рузвелта.

УДОСКОНАЛЮЮТЬ ТЕЛЕВІЗІЮ.

Інжинири підприємства „Ар-Сі-Ей-Виктор" продукували в Кемден, Н. Дж., нові удосконалені апарати для телевізії. Один апарат здіймав рухомі фотоґрафії з пожарників, що виїжджали на гашення вогню, а другий апарат продукував рівночасно ці самі фотоґрафії цілу милю від місця події. Продукцію зроблено на доказ практичности першої телевізійної стації, що має починати функціонувати з вершка найвищого в світі будинку, Емпайер Стейт, у Ню Йорку вже в червні цього року.

КРІВАВА СТРІЛЯНИНА В САНАТОРІЇ.

У французькій санаторії Ст. Ілер коло Ґренобль дійшло до стрілянини, підчас якої згинуло кілька осіб. Тло події таке: Один з місцевих слуг закохався в 14-літній дочці одного урядовця санаторії. Взаїмности в цій любові не мав і тому рішив пімститись. У пивниці санаторії випив кілька пляшок сильного вина, узброївся в три револьвери і кулі і почав дику стрілянину в санаторії, стріляючи до кожного, кого стрінув. Від його куль згинула 5-літня дитина, 18-літня помічниця і 14-літня дівчина, яку кохав, крім того кілька осіб були важко ранені. Врешті вбивник замкнувся в пустій кімнаті і дальше стріляв крізь вікно. Коли йому набої вичерпалися, його убезвладнили. І тоді один зі свояків убитої 14-літньої дівчини витягнув револьвер і двома вистрілами убив пяного слугу.

СЕЛЯНИ ЗАМКНУЛИ ЕКЗЕКУТОРА В ХЛІВІ.

Скарбовий уряд у Серадзі виделеґував до Орачева, в тім же повіті, екзекутора. Коли екзекутор прийшов до селянина, в якого мав доручення перевести екзекуцію, селяни його окружили і замкнули в хліві. Солтис намагався станути в обороні екзекутора, але його теж замкнули селяни в хліві. Після того 50 селян пішли як делеґати до серадзського старости, який на їхню просьбу екзекуцію припинив. Щойно тоді вийшли на волю з хліва і екзекутор і солтис.

НАПАД НА ГУЦУЛА В ЛУЦЬКУ.

Іван Кушнірчук, молодий гуцул з Космача, приїхав до Луцька, де продавав писанки. Ввечір на одній з вулиць Луцька напали на нього 5 чоловіків, що стероризували його та витягнули йому портфель з 140 злотими і втекли. Грабіжників не зловили. Гуцулові лишилося ще 30 писанок, які продав. Ці гроші вистарчили йому тільки на залізничий білет до Львова.

МІЛІОНЕРИ В ГОЛЯНДІЇ.

В р. 1929. було в Голяндії 1,362 людей, що їх маеток оцінювали більше, як на міліон гульденів. А в р. 1935. було таких людей у Голяндії всього 639. Кріза загостила, як бачимо, і до багатої Голяндії і дала про себе знати неодному голяндському багатієві.

СУДОВА РОЗПРАВА З МУЗИКОЮ.

На весну 1934 р. мадярський часопис „Меі Нап" повідомив з обуренням, що в нічнім льокалі „Арізона" у Будапешті грали чехословацький гимн. Власник ресторану Роснай потягнув редакцію часопису та автора цієї новинки Кульчара до відповідальности перед судом за образу чести. Рік тому була перша розправа. Роснай заявив на суді, що його орхестра грала давно руську мельодію, яка репортерові видавалась чехословацьким гимном. Суд засудив журналіста на 1,200 пенґо. У другій інстанції цю кару знизили на 100 пенґо. Тимчасом завзятий журналіст вніс скаргу до касаційного трибуналу, який наказав перевести нову розправу. Справа вернулась до суду першої інстанції. Покликали композитора Владислава Санто, щоб спитати його, чи чехословацький гимн має подібну мельодію до тої пісні, яку грали тоді в ресторані. Ані він ані інші свідки не могли дати на це задовільного пояснення. І суд вирішив:

На найближчій розправі судді мають вислухати по черзі ріжні мельодії, а саме чехословацький гимн, словацький марш, руську пісню, марш чехословацьких леґіонів і ще кілька чеських пісень. На салі сидітимуть свідки, що були тоді в ресторані і вони мусять відповісти на питання: чи чули вони тоді чехословацький гимн, чи ні. Справа тому першорядної ваги, що в Мадярщині грати чехословацький гимн це — державна зрада. Суд не рішив іще, яка орхестра гратиме на розправі, мужеська чи жіноча, і чи будуть на ній розносити чай і пиво.

СОСЮРА ВЕРНУВСЯ ДО ЖИТТЯ.

Від останніх осудів радянської критики Сосюри, особливо за його „фашистівський" твір „Серце", не було найменших вісток про цього талановитого поета в совєтській пресі. Останніми часами прийшла приватною дорогою відомість, непровірена, що Сосюра збожеволів. Тимчасом у звідомленні про поетичну нараду в Києві подано, що взяв у ній участь Сосюра, а навіть вибрано його до президії, отже видно вернувся „до ласки". На цій нараді виголосив Сосюра покаянну промову, в якій жалував за „свої помилки" й обіцював до 20-річчя совєтської революції, цебто до 1937 р., написати велику поему про „сучасних людей".

КЛИЧ „СВІЙ ДО СВОГО" В НІМЕЦЬКОЇ МЕНШИНИ В ПОЛЬЩІ.

Німецька орґанізація т. зв. „Старонімців", що існує в Познанщині, ухвалила недавно карати кожного свого члена гривною в тому випадку, як би він відважився зайти до польської або жидівської крамниці та щонебудь там купив. З злоті заплатить кожний „старонімець" своїй орґанізації, як куупить товар у поляка, а 5 зл., як купить товар у жида. Німці мають купувати тільки у німців.

ІМЯ „ЛЕНІН" — НЕПРИСТОЙНЕ.

Власті німецького міста Дармштадту зажадали недавно від одного місцевого купця, який у р. 1928 свого новонародженого сина назвав на імя „Ленін", щоб він поробив старання змінити те імя. Купець відмовився це зробити, мотивуючи тим, що хлопець привик уже до того імени та що імя „Ленін" є вже на всіх документах. Німецькі власті не приняли до відома такого вияснення батька і самі вимазали з актів імя „Леніна", повідомляючи про те батька та заявляючи, що вимазують те імя з документів як непристойне.

ПОМЕР БАНКИР ОСТАННЬОГО МОСКОВСЬКОГО ЦАРЯ.

В Загребі (Югославія) помер цими днями останній банкир останнього московського царя Миколи II., Дмитро Рубінштайн. Перед війною він був акціонером одного великого московського банку та біржевим маклером. Завдяки приязні з Распутіном Рубінштайн здобув доступ до царського двора і став врешті царським банкиром. Він дістав усі достави для московської армії, на яких здобув великанський маеток. По вбивстві Распутіна Рубінштайн утік до Швайцарії, вивозячи з собою великі ґроші. По революції фінансував він усі білоґвардійські орґанізації, що вели війну з большевиками. На ту ціль витратив усі свої ґроші і його похорон відбувся за складки, зібрані між еміґрантами.

220 ОСІБ ЗГИНУЛИ В ПОЛУМІНІ.

Багато китайських кінотеатрів міститься у звичайних великих деревляних шопах. В одному з таких кінотеатрів у Тулютшен біля Тієнтсіну спалахнула пожежа в кабіні оператора. Вогонь миттю перекинувся на цілу шопу, в якій було коло 250 людей. Серед глядачів зчинився нечуваний переполох. Усі кинулись до одного виходу, при якім розгорілась бійка на кулаки і ножі. Кільканацять осіб проколено ножами, інші гинули під ногами юрби. З горіючого кіонотеатру видобулися тільки 30 людей, з яких багато мали поломані ребра та рани на тілі. Решта, цебто коло 220 людей, згоріли живцем, або вдушилися в юрбі, що тиснулася до дверей.

ДЕЛЕҐАЦІЯ ЗЛОДІЇВ У СТАРОСТВІ.

В старостві в Перемишлі явилася недавно незвичайна делеґація. Цю делеґацію вислали злодії, що вийшли з вязниць на волю на основі останньої амнестії. Делеґація заявила, що бувші вязні, карані за крадіж, хочуть бути порядними людьми, але не мають засобів до життя і тому просять дати їм якусь працю. Перемиське староство дало бувшим вязням карти на безплатні харчі та вуголь і обіцяло дати працю усім бувшим вязням, караним за крадіж, при перших публичних роботах.

УКРАЇНА ДАЛІ В ПЛЯНАХ ГІТЛЕРА

БЕРЛІН. — Німеччина потребує сирівців і мусить за всяку ціну розвязати справу кольоній. Виходить на таке, що є мало надії, щоб вона дістала назад ті кольонії, що їх від неї забрала Англія. Від Франції теж нічого не дістане. Ні не дістане від Японії. Тому вона змушена розвязувати цю справу на інший лад. Так принаймні розуміє американський журналіст, що пише про цю справу. І каже, що тому очі Німеччини далі звернені на найбагатший на сирівці край в Европі, себто на Україну. Німеччина далі є того переконання, що мусить прийти до війни з Советами, а війна втягне Україну в німецькі впливи і дасть змогу Німеччині діставати з України сирівці. Далі плянує Німеччина ще одну розвязку: хоче набути від Портуґалії, з якою живе в згоді, такі кольонії, які їй непотрібні, а які Німеччина моглаб добре використати. За ті кольонії Німеччина готова добре заплатити. Вона купилаб їх за гроші в такий спосіб, як відкуплювали Злучені Держави ріжні території від Франції, Данії, Росії й т. д.

ДОСІ НЕ ВИБИРАЛИ, А ТІЛЬКИ ГОЛОСУВАЛИ.

МОСКВА (Росія). — „Ізвестія" поучують совєтські установи і совєтських горожан, щоби були готові до приняття нової конституції. Цеж уводиться загальне, тайне, рівне й безпосереднє голосування! А досі, як це отверто заявляють на місцях, було так, що тільки голосовано, а про те, на кого голосувати — дбав уряд. Приїжджав з центру урядовець і подавав імя, на яке треба було голосувати. А ось тепер кажуть, що сам Сталін наказав, щоб громадяни вибрали, кого самі хотять.

ЗБРАТАННЯ ПОЛЬЩІ З МАДЯРАМИ.

БУДАПЕШТ (Угорщина). — Польська аґенція телеґрафічна подає, що на Угорщині справили польському премієрові Косцялковському велике приняття, що його там усюди дуже сердечно витали, та що наділено його відзначенням, яке звичайно дають тільки головам держав. Косцялковський підкреслив при параднім обіді, що матеріяльні користи не можуть звязати народів навіки, але можуть це зробити моральні цінности. Мадярів і поляків, казав він, обеднують такі моральні елементи і тому приязнь тих двох народів є побудована на трівких основах.

ЗЇЗД ПОЛЬСЬКИХ ХОРІВ.

ВАРШАВА (Польща). — В червні відбудеться у Варшаві зїзд співацьких польських хорів з польських кольоній по цілім світі. Польські ґазети подають, що вже напливають зголошення на цей зїзд. І так з Чехословаччини зголосилися 3 хори, з Німеччини 4, з Франції 2, з Латвії 1, з Австрії 1, зі Злучених Держав 1.

КОМУНІСТИ ЗИСКУЮТЬ.

ПАРИЖ. — Перші звідомлення з виборів до французького парляменту виказують, що виборці пішли наліво. Комуністи зискали і готові мати яких 50 заступників у парляменті. Найцікавіше те, що бувший премієр Еріо, великий симпатик Советів, не дістав більшости і мусить іще раз ставати до виборів. І готов цілком провалитися. Це перший раз потерпів він таку поразку на протязі своєї довгої політичної карієри.

КРІВАВІ БОЇ В ЕТІОПІЇ.

РИМ. — Етіопці, що ними проводить турецький ґенерал Вегіб Паша, ставлять дуже сильний опір. Боряться з великою посвятою, яка характеризує назагал всіх етіопців. Але нема найменшого сумніву, що самої посвяти замало, коли стає з нею до боротьби армія, засоблена в усі модерні технічні засоби боротьби.

ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ СЕБЕ НА ВСІ БОКИ.

МОСКВА. — Совети мріють про „Східне Льокарно". Вони вправді позаключували договори про ненапад з Фінляндією та з іншими балтійськими державами, але цього їм замало. Хочуть іще заключити такі договори з Латвією, Естонією і Литвою, щоб усі ті держави взаїмно собі помагали, якщоб хто пішов на котру з них війною. Річ ясна, що Советам іде тут головно про те, щоб забезпечити себе на випадок війни з Німеччиною.

ЗМІЛІТАРИЗУВАЛИ ЦІЛИЙ НАРІД.

БЕРЛІН. — Увесь німецький нарід, від наймолодших літ до старости, взятий тепер під державну контролю. І є він обнятий теж свого роду військовою дисципліною. Дбають про те численні націстичні установи, до яких кожний німець мусить належати. Тепер уводять в життя спеціяльні суди і карности, яким підлягатиме майже все неселянське населення. Суди дбатимуть, щоб не загніжджувалися між робітниками „антисоціяльні" і „неморальні" елементи.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕБАЖАНА САМОСТІЙНІСТЬ?

Кілька днів тому сенатор Тайдинґз вніс у сенаті резолюцію про надання повної самостійности для Пуерто Ріка. Резолюція вийшла з урядових круґів та має одобрення президента. Є вона видно наслідуванням подібної резолюції про самостійність Филипинських островів.

Пуерто Ріко, це острів у ґрупі Західніх Індій, яких 100 миль довгий, 3,600 квадратових миль поверхні, з малощо понад півтора міліона населення. Острів попав під владу Злучених Держав підчас еспансько-американської війни в 1898-мім році. У 1934-тім році леґіслятура цього острова ухвалила гостро висказану петицію до американського конґресу за признання Пуерто Ріка стейтом.

Недавно тому почалася на Пуерто Ріко націоналістична аґітація за повну незалежність острова від Злучених Держав. Провідник цього руху, Педро Альбісу Кампос, має великий вплив на політику острова, не зважаючи на те, що він не належить до ніякої політичної партії. Ці націоналісти недавно тому вбили полковника Риґза, начальника поліції, встановленого з Вашинґтону.

Замісць здушувати націоналістичний рух, американський уряд пропонує тепер пуерторіканцям приготовитися до повної самостійности від Злучених Держав. На основі проєкту Тайдинґза населення острова мало би голосувати в листопаді 1937-го року над питанням: „Чи нарід Пуерто Ріка має стати суверенним і незалежним?" Як більшість населення заявиться за суверенність, мається виробити конституцію нової держави й ця держава має ступнево бути сформована.

Можна було сподіватися, що резолюцію пуерторіканці привитають із захопленням. Тимчасом проти неї відразу виступив пуерторіканський сенатор Мартін, називаючи її зрадою інтересів пуерторіканських. Коли кому це могло видаватися виплівом зависти, то на другий день прийшли вістки, що таке саме становище займають теж усі пуерторіканські партії. З висказів їх провідників видно, що вони навіть ґорячкуються на резолюцію. Словом, вони не хочуть самостійности. Вони хочуть тільки бути стейтом у Злучених державах.

Така льояльність до Злучених Держав взялася з почуття економічної залежности острова від Злучених Держав. Населення чує, що самостійність може йому принести тільки матеріяльні втрати: буде закритий вивіз виробів острова в Америку, буде заборонена іміґрація до Америки. Шкоди були би такі великі, що незалежність політична покінчилась би матеріяльною руїною.

Це заставляє політичні партії острова домагатися від американського уряду задержати острів при Злучених Державах та обмежити політичні домагання до програми надання островові Пуерто Ріко становища стейту.

Д-р Остап Грицай.

РОБІТНИЧИЙ ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ У ВІДНІ

**„Воскресну нині ради їх,
Людей закованих моїх
Убогих нищих... Возвеличу
Малих оттих рабів німих!
Я на сторожі коло їх
Поставлю слово".**
Шевченко: „Подражаніє
XI. псалму".

Раніше, ніж усі інші українські товариства у Відні, змогло наше тутешне робітниче товариство **„Громада"** — про яке я зрештою вже нераз мав нагоду писати — влаштувати цього року у свойому льокалю в готелю „Цум вайсен Вольф" концерт у честь 75-тих роковин смерти Шевченка. Концерт, який знову раз виявив стількиж міцно закріплену національну свідомість людей, згуртованих у згаданому товаристві, що й рухливість „Громади" в національній роботі. А така рухливість по лінії **доцільної активности в користь української справи** це особливо сьогодні та ще дотого в колах нашого робітництва на скитальщині — прояв дуже відрадний і гідний призвання всього громадянства. Бо ось з недуже давного минулого на віденському ґрунті знаємо гаразд усі, на які небезпечні впливи виставлене було тут наше робітництво за часів режіму червоних диктаторів. І якто всякого роду большевицькі демаґоґи спішились приєднувати його для ідеї світової революції та соціялістичного раю за розумінням крівавих ханів з московської трупарні. Та хоч і як намагались деякі аґітатори переконати українського робітника у Відні, що національна свідомість це вже нині перестарілий забобон та ще до того неабияка перепона на дорозі до большевицького раю, то вони всетаки не змогли знищити в ньому тієї свідомости всеціло. І головно з розгромом червоного режіму в Австрії в лютім 1934 р. українському робітництву тут отворились очі на властиву суть прогомонілої роботи большевицьких прислужників у Відні, і воно з гідною признання готовістю почало поглиблювати у своїх рядах **фронт національної праці** в щораз тіснішим обєднанню з працівниками з кол нашої тутешньої інтеліґенції. І треба сказати притім, що як скрізь, так і тут, наші молоді студенти з рядів славної віденської **Академічної „Січі"** виявилися знаменитими звязковими між табором інтеліґенції і табором робітництва. Вони причинилися своєю співпрацею немало до налаштуванняня відповідних взаємим між двома громадянськими колами, що їх власне червоні демаґоґи намагаються залюбки нацькувати на себе як нібито „непримирних ворогів", хоч кожна чесна спроба співпраці тут виявляє за кожен раз усю брехню тієї здогадної „непримирности".

Бож усякий справжній інтеліґент хіба лиш зі щирою радістю привитає змогу доцільно й гідно оцінюваної праці в рядах рідного йому робітництва. А знову кожний розумний робітник піде з усією готовістю за проводом людей, про яких він всилі при кожній нагоді переконатися, що їх культура, освіта і талант дають їм до такого проводу безперечне право.

Але вертаймось тепер до нашого концерту.

Почався він короткою промовою заступника голови „Громади", **п. Гандзюка,** який привитав гостей і пояснив значіння Шевченкового свята, після чого панна **Рузя Харівна** продеклямувала поему „Розрита могила". Щодо молоденької декляматорки зазначу вперед, що про неї я вже писав нераз при нагоді моїх дописів про виступи танкової ґрупи тов. „Громади", бо вона в тій ґрупі одна з головних танцюристок і як така стрічається з кожним своїм виступом з рясним аплявзом нашої і чужої публики. І тимто її виступ у ролі декляматорки на святі поета був своєрідним дебютом, і то доволі цікавим. Панна Харівна опанувала поему добре і виголосила її з теплим чуттям, вдоволяючи слухачів особливо в місцях чітко ліричного характеру, отже в першу чергу з початку, в чудово гарній апострофі до України. Затеж у таких місцях, як повна вражаючого траґізму апострофа до Богдана, або до тих **„недолюдків, що з матері латану сорочку здіймають"**, шовково мягкий голос молоденької декляматорки виявлявся таки подекуди заслабий, динамічний удар був йому не під силу. І також дикція — особливо при звуку „и" — не скрізь була чиста, зраджуючи де-не-де німецькі акценти. Та в цілости наша декляматорка — одіта в гарний народній стрій — зробила враження вповні додатне.

Опісляж, як своєрідна осередоточка всього концерту, наступив реферат про поета, що його розробив і виголосив як один з аранжерів свята **студ. мед. В. Микитин.**

Це був добрий реферат тому, що не чулося в ньому **зайвих вигуків і оклепаних святочних фраз,** а спокійний річевий виклад про найважніші події в життю поета, про суть його творчости і про її вагу для нас нині як пробудниці боєвої стихії в народі. Воно, правда, не легко в рефераті, який не сміє тревати задовго, щоб не втомити слухачів, зясувати наглядно і переконливо всю нечувану траґіку і велич Шевченкового життя і також дати притім хоч подекуди заокруглений огляд його поетичної творчости, приступний розумінню робітничої громади. А проте я сказав би, що те нелегке завдання п. Микитин виконав на повне вдоволення слухачів. Навіть попри те, що огляд Шевченкової творчости в нього обмежувавсь і мусів обмежуватися до зазначення щонайважнішого. Підкреслив він у синтезі при кінці! — з особливою чіткістю момент **пімсти** у творах Шевченка, момент **бездонної любови до рідної землі** („Полюбіте щирим серцем велику руїну") та момент **повсякчасної бойової готовости** („Вставайте, кайдани порвіте!").

І я думав би, що добре булоб, якщоб наші студенти й поза роковими концертами влаштовували **години спільної** лектури в наших робітничих товариствах, і так давали змогу нашому робітництву пізнавати принайменше в дрібних виїмках найважніші твори своєї рідної літератури.

Бож знати гаразд усі добутки нащої національної культури це сьогодні обовязок нас усіх.

Даліж деклямували ще **А. Гандзюківна** („XI. Псалом"), **М. Гандзюк** („Якби ви знали, паничі") та **Ст. Яцівна** (виїмок з „Посланія"). Артистичний рівень усіх тих деклямацій зберігав з певного огляду лінію Харівної, тільки п. Гандзюк в інтерпретації виголошеної ним поеми зумів тут і там добути **драматичних** тонів.

Та годі не зазначити притім ще й того, що наскільки деклямації не стають справді блискучими точками програми, то якщо їх **більше,** вони слухачів **нудять,** а на всякий випадок проходять **без глибшого враження,** а це шкода, як з огляду на поета, так і з погляду на кожночасне свято. Тому, на мою думку, краще **менше деклямацій,** а зате справді мистецьких, і не надто близько одна біля одної, з огляду на що концерту без пісенних точок не повинно бути. Бо те ось, що на концерті „Громади" не було цим разом ніякого хору, це далось, як-не-як, відчути відемно.

Затеж артистичною точкою справді високого рівня був виступ нашого відомого скрипака, **п. М. Занька,** на якого програму зложилися цим разом такі продукції: **„Українська шумка"** Завадського — у власній розрібці, — Саразата **„Цігойнервайзен"** та народня пісня **„Журавлі",** теж у власній розрібці нашого віртуоза. Всі точки були виконані паном Заньком з тією фінезією, якою він так дуже вміє захоплювати своїх, майже з правила одушевлених слухачів, і яка кожний його виступ робить одною з вершин даного вечора. Тільки одно важусь я тут закинути, а саме надто вже виніжений лірізм точок і гри п. Занька. В цілости ось ті його просто прегарні пяна і пяніссіма переходили вже в такі ледви вловні звуки, що хоч вухо раювало їх красою, то душа декого зі слухачів, потопленого несвідомо в героїках Шевченка, інколи тужила за згуком **повним сили** й того **вогню,** що **„світ запалює".** А хібаж таких згуків у музичній літературі мало?

Закінчив наше симпатичне свято гимн „Не пора".

УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ В АНГЛІЙСЬКІЙ ПРЕСІ

У звязку з дипльоматичними переговорами й конференціями, що відбувалися недавно в Лондоні, згадувалося часто також Україну, відповідно до того, як це кому було вигідно. Нема сумніву, що невирішена українська проблема на сході Европи становить велику небезпеку для европейського мира, але вирішати українську справу не можна понад голови українського народу. Українське Бюро звернуло на це увагу в англійській пресі. Листи Бюра викликали цікавий відгомін серед анґлійського громадянства.

„Норд Мейл" (Нюкесл) з дня 1. квітня ц. р. помістив такий допис Українського Бюра в Лондоні:

„З великим зацікавленням прочитали ми статтю, поміщену в „Норт Мейл" 18. березня під заголовком „Чи загрожує кому французько-советський пакт?" В статті згадується також про здогадні наміри Німеччини заняти Україну.

„Чи не вважаєте, що в таких справах, як наладнання будучности української нації та впорядкування її внутрішніх справ повинні мати рішальчий голос самі українці, 43-мліоновий нарід?

„Від довшого часу Україна вважається вогнищем европейської небезпеки, не тільки тому, що хтось напише, що Німеччина має якісь наміри відносно України, але тому, що Україна це найбільша поневолена нація в Европі, і хоч поділена між чужі держави, веде безнастанну боротьбу з ними; відноситься це в першій мірі до Совєтів, які міліони українського населення виморили голодом. Україна це багатий край, положений між Польщею і між доступом до Середземного моря, стоїть на дорозі російської експанзії на Балкани; українська територія в Чехословакії творить наче міст між Польщею й Угорщиною. Українців у Польщі начислюється між 6 і 7 міліонів; в польській внутрішній політиці творять вони дуже важний чинник.

„Для Великої Британії українське питання повинно становити фактор першорядної ваги. Українці переконані, що непевне положення в Европі буде тревати доти, доки остаточно не буде вирішене українське питання, себто доки не буде створена сильна й незалежна Україна. Всяку піддержку і всякий обяв прихильности зі сторони Великої Британії українці повитають з найбільшою вдячністю; але коли їх не одержать, то чи можна їм брати за зле, що будуть шукати піддержки до зреалізування своїх змагань у кого іншого? Чи занедбання або пересліплення такої нагоди вийде на користь для Великої Британії?" (Наступає підпис).

До редакції „Норт Мейл" та до Бюра наспіла низка листів. Ось один з таких листів (поміщений у „Норт Мейл" 3. квітня ц. р.):

„Допис Українського Бюра незвичайно цікавий, — пише Роналд Рікербі з Доргам — і в ньому зовсім влучно говориться, що українським питанням повинен зацікавитися ввесь британський загал. Скільки з нас знають про те, що майже пів міліона українців є також британськими горожанами? Що в Канаді, по британцях і французах становлять вони третю, найбільшу національну ґрупу?

„Це нація, що з посвятою від років бореться за свою незалежність; сьогодня поділена вона між Польщею, Совєтами й Румунією; це енерґійний, працьовитий і чесний нарід, якого називають навіть „британцями східньої Европи". Бракує їм сильного провідника, але що зміг би він зробити, хоч би й появився, проти трьох держав, узброєних по самі зуби? Велика Британія повинна бодай дати моральну піддержку цій численній нації (по своїй величині четвертій в Европі), що терпить насилля від трьох сильних держав, що заняли її землі. Для тих, що бажають в Европі трівкого мира, день повстання вільної та соборної України буде напевно днем радости". (Наступає підпис).

(Укбюро, Лондон).

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина друга.

Передрук забороняється! — Авторські права застережені.

— 59

Заціпивши зуби, Марійка збліддла й заніміла. Подібна на мармурову статую. Він увійшов й мовчки зупинився коло дверей. Деякий час вперто одно на одного дивилися й мовчали. Глибока тиша.

Першим порушив тишу він. — Ну, процідив крізь зуби. — Щож? Попалася? Що будем тепер говорити?

Марійка мовчить.

— Мовчиш? Щож дійсно казати? На розвідочку післав коханий, що? На шибеницю післав? Це гарно. Ну, нічого. Попадеться ще й він. І він не мине наших рук. Попадеться ще й він. І він не мине наших рук. Попадеться. Так, так.. Попадеться й він, і ціла та ваша банда. А там вам, голубята, вже давно шибенички готуються. Зачекаємо, зачекаємо. Ще потішимося, як то ви будете бомбатися на мотузах, ха-ха-ха! Скоро, скоро це свято настане.

А ти все мовчиш? Не чуєш? А я хотів би з тобою поговорити. Все таки є про що, ні? Жилиж і ми колись. Батька забула, чоловіка забула й пішла з коханком. І не соромилася? І могла молитися Богові? Так, так. Любов... І я мав її... Мав і болів нею, йшов на страту, виставляв себе під кулі ворожі — не взяли. А дійсно, як то воно дивно сталося. Давно, давно не бачився з тобою й не забув. Уяви, не забув. Тебе бачив уві сні, в обіймах ворога, закипав люттю й серце моє спопеліло. Порожньо там... Так порожньо. А тепер поклав туди камінь тяжкий. Можеш сміятися. Я ходив також і до Ясіня й у Лопушанці був. Твого любчика бачив і хотів його підстрілити. Після роздумав. Все одно не втече, а для мене мало підстрілити. Я витягну з нього жили й виссу всю кров, а тоді почуюся задоволений. Так, так, голубко зрадлива! Тепер от хоч трохи дочекався. І гарно мені. Це Бог мене вислухав і післав тебе руками мого ворога до мене. І я дякую Богові. Дякую сердечно. Хай хоч раз побуду з тобою та гарненько поговорю, та згадаю минуле й нашу любов згадаю. Але ти мовчиш міцніше камінь. Ти подібна тепер на скелю. Що ти думаєш? Скажи?

Перерва. Янчеюк тяжко сапає. Марійка німа й непорушна.

Хе-хе-хе! Вперта Манівчукова дочка! Нічого. До раня досить часу. Надумаєшся й заговориш. Часом і каміння й скелі говорять. Треба лишень за них взятися. Яж нікуди не спішу. Думаю, що там ваших уже розігнали батогами, а твій коханчик чекає шибениці. А я тимчасом сяду, посиджу й полюбуюся тобою... А деж твій байстрючок? Ґеґнув?

— Цить, гаде! — вирвалося в Марійки. Не смій про це! — Її очі раптом загорілися й, здавалося, сипнули блискавками.

— Хе-хе-хе! Хе-хе-хе! От і заговорила. А що, а що! Правда заговорила хай і з гадом, хай... Але що? Скажеш не заговорила? І ще заговориш... Це напевно заговориш, це вже можу твердити, що так. А яка ти ґарна зробилася. І горда така. Це він так навчив. Це після...

Марійка кинулася раптом до нього, він вихопив з кишень руки й аж тепер вона помітила, що з правої його кишені висхознув замісць руки лише рукав. Це на хвилину затримало її, зупинилася й гостро дивилась у його сірі очі. Він швидко прийшов до себе й дрібно захіхікав. Вона повернулася й хотіла відійти на своє місце, але в ту мить, він швидко зривається й кидається на неї ззаду.

Марійка відчула тісні кістяні обійми й на правій щоці гострий біль. Зуби його втялися в її тіло й при тому він дико, божевільно заянчав. Марійка метнулася, вирвала з зубів щоку й намагається визволитися з обіймів. Почалося вперте борюкання, викрики. Нарешті Марійка виривається й біжить до дверей. Але двері замкнуті. В той час Янчеюк знов нападає на неї й намагається повалити її до землі. Марійка робить сильний рух, виривається з його руки й нападає сама. Обидві руці її впялилися в його горло.

В той час вона ошаліла. Скажена лють, а з нею й сила наповнили її істоту. Почула здушений крик, харчання, але це ще підсичувало її лють. Вона, мов тигриця, обняла своїми пазурами його шию й виразно відчула, як вони все глибше і глибше внизаються в тіло її жертви. Чує під грудьми біль, біль неймовірний, але, заціпивши зуби, не видала з себе ні одного згуку. На чолі виступив рясно піт і цюрками збігав по обличчю. Очі палали й заливалися розжареною кровю.

Але біль під грудьми починає меншати. Він сильно захарчав і почав хилитися до долу. По короткому часі ноги його підломалися й вона не втримала його тягару. Випустила з рук і він з ґрюкотом шелепнув на поміст.

Перелякалася. Відчула якісь ніто кроки, ніто чиїсь слова. Миттю оглянулася, побачила, що навколо порожньо, знов кинулася на свою жертву. Пустила його, коли той перестав дихати й коли почали холонути його пальці. Його обличчя посиніло, очі вилізли на верх. Кинула все й швидко шукає ключа від дверей. Ключ був у його кишені; виймає й тремтячими руками швидко, швидко відмикає двері своєї вязниці.

„Ах, колиб там за дверима нікого не було". Ні, за дверима нікого не було. Янчеюк не бажав свідків свого милування з коханою дружиною. Він зовсім не бажав свідків. Він вправиться й сам. Марійка виходить у сіни, причиняє зовсім легенько двері, але їй здається, що вони кричать на ціле містечко. Причиняє й замикає на ключ. Після відчинила й другі двері. Це вже вона на дворі. Де вартовий? Вартовий здалека в темноті похолжає й думає щось. Почувши легкий ґрюкіт, запитав по-мадярськи: — Це ви, пане четарю?

(Дальше буде).

— А таки шкода, — каже адвокат до свого клієнта — що ви не можете виказати свого алібі. Тоді ваша справа стояла би значно ліпше. Чи дійсно нема нікого, що бачив би вас, як стався цей крадіж?

— Богу дякувати, пане меценасе, нема нікого такого...

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 3-го травня, в годині 12-тій вполудне, в гали церковній при Оклей і Райс вул. Просимо всіх членів прийти на збори. Котрі члени ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, то просимо їх, щоб вписали, або повідомили секретаря. А ви родичі не відмовляйте своїх дітей від У. Н. Союза, бо це є українська організація і ми усі повинні до неї належати. — Петро Сачавський, предс.; Михайло Семків, кас.; Василь Пилипів, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх своїх членів, що чергові імсячні збори відбудуться 3-го травня, в годині 1:30 пополудні, в галі під ч. 394 Блекстон вул. Просимо всіх членів прийти на ті збори й привести нових кандидатів до нашого товариства. Подаємо до відома, щоб члени, які через поважні причини не можуть прийти на збори, щоб через своїх тов. повідомили уряд, який нумер вони носять сорочки, бо вже короткий час до 24-го травня, коли наше тов., разом з цілою громадою, буде брати участь в 300-літнім ювилею нашого міста. Порядок і точність вимагає, аби наше тов. на тому святі було зарепрезентоване в якнайкращім порядку. — К. Фірман, С. Щеньгор, Й. Ґалонщка, М. Скибінський.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

МОСКОВСЬКЕ БОЖЕВІЛЛЯ.

Ми знаємо, що найбільшими ворогами українського народу, на його самостійне ні від кого незалежне життя, під теперішню пору, є москалі, червоні і білі. Поборюючи велику і святу для нас ідею української суверенности і державности, вони не перебирають у тій боротьбі в засобах.

Одним з таких яскравих прикладів являється остання московська провокація щодо Володимирового знака „Тризуба", принятого Україною в часі відновлення своєї державности за державний герб, як традиційного історичного знака колишньої незалежної України (Київської Держави 10—13 ст.).

Москалі кажуть, що „українські групировки" присвоїли собі родовий знак св. Володимира, знаний під іменем „трезуб", що є виключно „общерусским" знаком. Ось ті, що видають ґазету „За Новую Россію", приняли як емблему московського національного руху знак князя Володимира „Тризуб", — старий герб Української Держави.

Забули бідолахи, що й та остання їх дурійка на ніщо не придасться, як не вдалися їм всякі інші спроби обмосковлення України. Можуть москалі боротися за свою „мать Россію" скільки їм подобається, але що спільного може мати український тризуб з Московщиною?

Що „спецами" від тої справи є московські большевики, цього ніхто не заперечить. Як і не заперечить того, що червона Москва є теж у порозумінню з ріжними московськими еміґрантськими ґрупами. В останнім часі теж і московські большевицькі „вчені" доказують „безпідставність" уживання українським народом „Тризуба" як державного гербу.

Видно тут однозгідність між москалями обох покроїв. Всі вони привлащують собі український герб в надії, що може, вдасться ще когось з українців обдурити. „Тризуб" у державному ґербі України має за собою прекрасну 900-літню історичну традицію і є найвизмінішим символом найбільшої української національної ідеї **незалежности і соборности України.**

Під знаком „Тризуба" йде завзята українська визвольна боротьба проти Москви. За „Тризуб" в останній визвольній боротьбі проллялася свята кров борців, найліпших синів української нації. А коли ще взяти під увагу, що „Тризуб" освячений вже і за нововідновленої української держави жертвами страдників, мучеників, тоді побачимо, що він являється не тільки правним гербом української держави, виявом її суверенности, соборности і незалежности, але й символом нашої історичної державницької традиції й нашої вікової боротьби за наше державне право.

А. Щигол,
Ню Йорк, Н. Й.

ПІДОПРІМ НАФТОВИЙ ПРОМИСЛ.

Вичитав я в „Свободі" статтю, в якій передруковано за старокраєвими часописами про нафтову спілку, до якої приступили наші найвизначніші діячі й при якої заснуванні зложено відразу готівкою 100,000 злотих. Думаю, що це є добрий підхід до бизнесової справи, бо взялися за неї люди, що на таких справах розуміються, що своїм іменем і своїм знанням дають якесь запевнення, що поведуть справи як слід. Замість збирати жертви, просити і благати, вони зійшлися без розголосу, заложили законну спілку, зложили гроші й оголосили це загалові. А тепер черга на загал. Кожний свідомий українець розуміє, що багатства нашої рідної землі повинні належати до українців і вони повинні ними користуватись. Якщо в старім краю серед біди знайшлися такі, що відразу зложили на використовування тих багатств поважну суму, то я сам, хоч звичайний собі робітник, постановив вложити своїх $2,000 в цей бизнес. Але передтим написав я до Львова, щоб одержати всі точні інформації.

Думаю, що нафта відграває велику ролю в цілім світі. Інвестиція в нафтові підприємства є, на мою думку, доброю інвестицією. З такої нафтової індустрії міг би мати український нарід великі користи і зиски. Це розуміють дуже добре поляки і тому то польська ґазета торговельна підняла відразу великий лямент, як тільки українці зачали накликувати загал, щоб не випустив нових нафтових теренів у руки чужинців. Такий нафтовий промисл дав би роботу українським робітникам, якщоб був у наших руках. Тому не легковажмо справи. Хай кожний добре це провірить, а провіривши, хай не вагається інвестувати свій цент і в українське підприємство на рідній землі, якщо таке підприємство є в добрих руках знавців і людей, що дають ґарантію, що поведуть бизнес чесно і розумно. Я так і зробив.

Я. Удич, Ню Йорк, Н. Й.

LEHIGH VALLEY RAILROAD
WILKES-BARRE
SCRANTON and PITTSTON
$3.00 ЗВОРОТНИЙ ТІКЕТ
В СУБОТУ, 2-го ТРАВНЯ
Східній звичайний час.
Lv. New York (PENNA. STA.) _____ 4:50 і 6:45 P.M.
Newark (PENN. STA.) 5:07 і 7.02 P.M.
Sauth Plainfield ______ 5:38 і 7:32 P.M.
Поворот в неділю ввечір.
Lv. Scranton (Laurel Line) 5:00 P.M.
Pittston (L.V.R.R.) _____ 5:27 P.M.
Wilkes-Barre __________ 5:50 P.M.
Тікети до набуття в Lehigh Valley Ticket Offices.
LEHIGH VALLEY RAILROAD
The Route of The Black Diamond

Bremen Europa
7 ДНІВ ДО СТАРОГО КРАЮ
Поспішні потяги таки від самого корабля започаткують вам приємну подорож до Старого Краю.
Або подорожувати популярними експресовими пароплавами.
COLUMBUS
HANSA ~ DEUTSCHLAND
HAMBURG ~ NEW YORK
XI. OLYMPIAD BERLIN AUGUST 1-16
Знамениті залізничі получення з Бремену й Гамбурга.
Ближчі інформації дасть кождий місцевий агент або головне бюро
HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD
57 BROADWAY, NEW YORK

— Чули ви, яке чудо! В ґазеті я читав, що в нашому місті народилася дитина, що має серце з правого боку.

— Щож це за чудо? Мій бос зовсім не має серця і ніхто того не зве чудом!

—o—

СТАРА ДІВЧИНА.

— У парку до мене підійшов якийсь пан і став говорити зі мною. Я гадаю, що то був торговець живим товаром...

— Ледви... Може скорше якийсь антиквар.

—o—

— Розправа буде відбуватися три дні.

— Невжеж так багато свідків?

— Ні... Лише три, однаке всі три заикуються.

—o—

ДОБРИЙ СПОСІБ.

— Що? З цієї стації до вілли треба йти дві години? Невже не можна скоротити якнебудь дорогу?

— Можна. Попробуйте не йти, а бігти.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Шевченківський концерт.

Заходом Злучених Товариств при укр. кат. церкві відбувся дня 15. березня концерт в память нашого генія Тараса Шевченка. Концерт розпочато відспіванням американського гимну, який відспівано українською й англійською мовою під проводом дяковчителя Миколи Кісіля. Мішаний хор співав добре.

Вступне слово виголосив місцевий парох о. Михайло Мартинюк. Згадав за звичай культурних народів шанувати память заслужених людей і геніїв людського духа.

Дальшу програму виконали виступи хорів, дитячого й старшого, як теж декламації. По англійськи говорив про Шевченка гром. Омелян Федорців. Опісля переведено збірку, яка принесла $37.45. Сольовий спів Анелі Бачинської „Нащо мені чорні брови", випав знаменито. При кінці забрав ще слово гром. Онуфрій Шабатура. Свято закінчено відспіванням національного гимну.

Ціла збірка враз з доходом з відзнак виносила $45.72. Чистий дохід виносив $23.12. З того переслано до Обєднання на Рідну Школу $12, а $11.12 осталося на місцеву школу.

Жертвували по $1: Н. Сомотюк, М. Хас, І. Сохорович, П. Вонс, П. Яцек, П. Яворський, П. Федорців, Н. Кісіль, О. Шабатура, В. Сопотюк, І. Козак, І. Кіт, П. Угринчук, Й. Греськів, О. Козак, І. Туркан; по 50 ц.: О. Семирозум, В. Рефцьо, І. Касіянчук, Н. Широрд, Марія Кіт, М. Садовський, Бейда, Ф. Пікула, Ф. Ірха, Н. Дмитрук, П. Гавриш, І. Чура, Г. Шабатура, Ф. Бородай, Н. Кіт, Т. Вонс, І. Процай, І. Павчук, Ю. Федюк, Катерина Кузів, Й. Федик, П. Мандюк, Й. Процьків, Н. Стрільчук, М. Касіян, Н. Бойко; Анеля Касіян 30 ц.; по 25 ц.: Харчишин, Іванна Шипорд, Романюк, Н. Воловиж, С. Романюк, А. Скрипець, І. Шмигановський, Вовк, М. Блажкевич, Н. Гупчак, А. Сохорович, І. Сопотюк, Зіпа, І. Гопанюк, Степанчак, Готра, Вовк, А. Греськів, Т. Вонс, М. Харчишин, Канюк, Р. Рачинський, П. Чучман.

Йосиф Греськів, касієр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Свято Шевченка.

Заходом „О.Д.В.У." ч. 12 і Стрілецького Гуртка ч. 1, відсвятковано дня 15 березня б. р. Шевченківське свято. Програма складалася з представлення „Мати Наймичка" і хорових пісень, котрі відспівав хор ім. О. Кошиця, під проводом о. Савчука.

В представленню виступали знані на філядельфійській сцені актори, як Т. Свистун, М. Рибак, М. Пасічник, М. Ворончак, С. Савчук, а з пань: Рибакова, Свистун, Штогрин і панни: Заяць, Клапко, Шагала. Не будемо розписуватися над грою акторів, бо вже самі імена говорять за них. Всіх їх публика завжди радо бачить на сцені. Зі старшими виступали і молоді наші актори, котрі є роджені в Америці. Та і вони гарно вивязалися зі своїх рол, а це вже запорука, що місце старших акторів заступить колись наша тут роджена молодь.

Святочну промову виголосив о. Савчук, візвавши присутніх зложити жертви для тих, котрі в боротьбі з ворогами стали каліками, як теж і для тих, котрі далі продовжують боротьбу. Жертвували: Й. Ваврів $5; по $1: пані Головата, А. Колодій, Г. Слободян, Г. Грищишин, Й. Михалюк, д-р Галан, П. Пеленський, С. Крайник, В. Іванковський, М. Насевич. Дрібними зібрано $21.26. — Разом зібрано $36.26. Зі вступу прийшло $84.40. Разом було приходу $120.66.

По виплаченню розходів осталося $45. З того вислано через Обєднання $20 на інвалідів і $20 на визвольну боротьбу а $5 призначено на допомогу Лемківщині, передаючи їх Комітетові Лемківщини в Філядельфії. Також додаємо, що в звіті з протестаційного віча проти варшавського процесу пропущено жертву $1 від п. П. Кучапського.

Управа ОДВУ ч. 12.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО ПОТЕРПІЛИМ ВІД ПОВЕНІ.

Надіслали до Обєднання:

Ню Йорк, Н. Й. Союз Українок Америки призначив $200, які розділено й вислано, як це вже було зазначено в пресі.

Бофало, Н. Й. — Тов. Івана Франка, від. 299 У. Н. Союза, ухвалило призначити $25 для потерпілих від повені. На ту саму ціль жертвував Українсько-Американський Бустерс Клюб $6. Разом вислано до Обєднання $31.

За уряд відділу: **Е. Коваль, І. Самуляк, І. Сидорович.**

За уряд Клюбу: **Е. Коваль, М. Левицький.**

Ст. Луїс, Мо. — При мированні в укр. церкві св. Володимира зібрано $6.20, а о. Г. Павловський доложив 80 ц., отже разом вислано $7 до Обєднання для потерпілих від повені.

Вілмінґтон, Дел. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247 У. Н. Союза; тов. ім. Івана Франка, від. 152 і сестрицтво св. Богородиці, від. 151 У. Н. Помочі жертвували по $5; Т. Гула $2; по $1: П. Сас, Т. Чорній, Н. Гец, Т. Данило, М. Цабенко, М. Маер, С. Качмар і Марія Гичка; по 50 ц.: П. Гринишин, І. Гринишин, Анастасія Маер, М. Кравчишин, І. Шведа, М. Марцінишин, І. Маер, М. Андрусишин, В. Шатинський, Г. Косовський, Доманський, М. Заячковський, П. Мальцовський, Анна Ліщинська, М. Подоляк, І. Івашко, І. Сивий, І. Німець, Й. Білик, Д. Качмар, Анна Белей, О. Прокіп, І. Ваньковин, Г. Гнатовський, Т. Човган, Ф. Музика, Н. Гурний, Г. Ґураль, Ю. Цицик і І. Гарванко; Г. Січка 35 ц.; по 25 ц.: С. Гливяк, Й. Щерба, М. Боднар, М. Колодій, Д. Марцінишин, І. Беніцький, М. Процак, Д. Сас, К. Саган, І. Заник, В. Косовський, Й. Теравський, М. Ференс, Д. Фабрика, С. Сенчишин, І. Стахів, І. Оборішко, П. Адамяк, І. Лопатка, Т. Особа, О. Мацей, П. Корналь і С. Немчик. — Разом вислано до Обєднання $46.85.

За комітет: **Микола Кравчишин, Михайло Маер, Микола Ґурний, Григорій Ґураль.**

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 3-го травня, в годині 1:30 пополудні, в галі парохіяльній, під ч. 4950 Савт Павліна вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо дуже важні справи до полаґодження. — Андрій Фоца, рек. секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ДІТРОЙТ, МІШ.

На Просвіту.

Тов. ім. Івана Франка, від. 146 У. Н. Союза, ухвалило на своїх зборах призначити з товариської каси $10 на Просвіту у Львові. На ту саму ціль зложили також і члени $10. Жертвували: Д. Липцан $2; Т. Баран $1; М. Головчак і Т. Горбусь по 75 ц.; П. Андрушків, Т. Карп, І. Андрушко, І. Шавінський, П. Ґурняк по 50 ц.; Д. Марцинюк, А. Блашко, Я. Мирищак, Д. Ґурняк, Т. Горбусь, І. Дигас, Г. Богай, О. Чепак, С. Хомяк, Т. Солодкий, Д. Ферлей і В. Чепак по 25 ц. Разом вислано через Обєднання $20.

П. Андрушків, секр.

Ґрація Деледда.

НЕСАМОВИТИЙ ШВЕЦЬ

Коли я була ще дитиною, мешкав у нужденній хатині недалеко нас старий швець-полатайко, що направляв наші черевики — звичайні шнуровані черевики з двома рядами блискучих дірок. Звідкіля прийшов і де раніше мешкав, того я ніколи не могла довідатися. Пригадую собі лише, що він робив на мене завсіди несамовите вражіння. Був незвичайно високий і завсіди ходив похилений, але коли іноді випрямився, то здавалося, що стає ще вищий силою своєї волі.

Літом і зимою носив на нагім тілі сірий одяг, який йому певно хтось подарував. І коли йшов вулицею без свого шкіряного фартуха, що його носив при роботі, подобав на старого, збідні́лого пана.

Сивий з подовгуватим, непроникливим лицем деколи злобно всміхався, хоч його бронзові великі очі були завсіди молодечо сумні.

Коли ніс полатані черевики до нас до хати, тримав їх по одній парі у кожній руці й це виглядало так, начеб ті малі, легкі черевики держали його велике тіло в рівновазі. Потому він і наша стара господиня довго торгувалися за ціну, а коли вкінці діставав гроші, то приставав ще на подвірі й чекав на чарку горівки. Діставши її, випивав з жадобою й відразу впивався. Ставав безмежно мелянхолійний, сідав на подвірі й не хотів уступитися.

Так сидів годинами зі спущеною головою, спершись великі руки на колінах і оповідав жінкам, що працювали в дворі, всякі незвичайні історії.

Від часу до часу підносив негайно голову, начеб хотів переконатися, чи має багато слухачів, і оповідав дальше свої страшні історії. Перша прибігла я, щоб його послухати: однак також і інші жінки, то з голкою в руках, то з мітлою приставали коло нього сміючися, хоч кожна з них відчувала деякий страх перед старим. Бо загально ходила в селі поговірка, що старий може навіть лише самою силою своєї волі другому щось лихе вчинити.

— Але та людина мусить спершу мені щось лихе зробити, щоб я міг їй тим самим відплатитися. Очевидно, що ви, жінки бажаєте іншому щось злого лише так для приємности. Але я ні. Між мною та моїм ворогом наче натягнений шнурок: ми слідкуємось, хто кого скоріше переможе, і завсіди я побіджую, а він проклятий гине.

Швець підносив руки та затискав кулаки, начеб справді тягнув за шнурок, що затискався на шиї його ворога.

Опісля чергувались інші історії, одна жахливіша другої. Рідко бажав він свому ворогові смерти. Це було такою річчю, до якої лише Господь, як він казав, мав право. Він лише стягав на свого ворога найгірші нещастя.

Жінки відступали крок узад, коли він починав дико затискати пястуки й кожна боялася його й несамовитої сили та старалася непомітно зійти йому з очей. Лише наша стара господиня зважалася ставити йому чоло.

— То так виглядає могутній чоловік, — сміялася. — Чомуж ви не стали чимось більшим, а шевцем полатайком?

— Я вільна людина, — відповідав глумливо — а не чиясь слуга. Роблю лише тоді, як маю охоту; вечором я свій пан: хочу спати, сплю; а не хочу, йду собі на прохід і забавляюся, де й з ким схочу. Йду до жінок, якщо хочу танцювати й співати, або їду собі верхи до пастухів і говорю їм:

— Зробіть собі пир.

— І вони ріжуть найтовстішу вівцю, печуть її на вогні й ми їмо, пємо й бавимося до рана.

Говорив це зовсім серіозно; в його уяві все було можливе. Але стара господиня прикликувала його назад до дійсности своїми злобними словами:

— Це вам так здається, як ви впетеся. Тоді й жебраки мають свої коні й свої стада овець.

Тоді підводився в скаженій люті, спираючися ззаду руками об мур і його очі блистіли так несамовито, що я починала лякатись. Чи не скотиться щось із нашою господинею, що я її дуже любила? Я вірила, що швець може їй щось найгірше зробити.

І справді кілька тижнів пізніше вона захворіла. Був це звичайний бронхіт, але я заєдно мусіла думати про старого шевця-полатайка, що в хатині сидить мов чарівник і робить свої діявольські чари.

Чомусь я уявила собі, що він зробить так, що наша господиня вмре, бо ще недавно застукав він в ночі до наших дверей і просив сірника, а господиня крізь вікно сміялася з нього й питала, чи не їде він на своїм коні до своїх пастухів. На другий день була вже хвора. Можливо, що перестудилася при відчиненім вікні. Зима того року була дуже гостра, так, що звірята гинули в лісі. Яж думала про шевця-полатайка. В тих сумних днях я стояла від рана до вечора при вікні й мені здавалося, що все на дворі змінилося за якоюсь чортівською штукою й що це він до того приложив свою руку. Одного вечора було з нашою господинею вже так зле, що мусіли прикликати священика. Ми всі сиділи мовчки при печі, й коли в дверях показалася темна постать, мені здавалося що це сама смерть увійшла між нас. Того вечора я не могла ніяк заснути. Пригадую собі, це була ніч св. Антона й без уваги на морозний вітер селяни позапалювали по цілім селі вогні в честь того святого. Полумя сумовито освітлювало хати і падало червоним відблеском на сніг. Дим піднімався вгору й мішався з хмарами; здавалося, що люди запалили велечезний вогонь, щоб прогнати мороз і увільнитись від жорстокої зими. Одначе вітер був чимраз сильніше й сильніше й ніс із собою усе, що стрінув на дорозі: хмари, дим, полумя, плач дітей, сміх і звуки гармонії.

У нашим домі була смерть. Я стояла босо при вікні й завидувала сільській дітворі, що могла голосно бавитися й танцювати кругом вогню; Я з огірченням думала, що колиб наша господиня не була хвора, то певно пішлаб зі мною на вулицю.

Ніхто інший не був цьому винен, лиш той недобрий швець-полатайко. В думках я бачила його, як він, зціпивши зуби та похмуривши голову, затискає кулаки й тягне за шнур, який душить його ворога. Я чула, що починаю ненавидіти його таксамо, як ненавиділа зиму й смерть. Але чи справді не можна було його побороти? Його, що був такий слабий, що не міг удержати в одній руці двох пар дитячих черевиків і від одної чарки горівки ставав пяний? І враз я подумала: колиб він помер. Так, з цілої душі я забажала цього, бо тоді наша господиня видужалаб. Він закинув свою петлю на наш дім, але я вхопила її й тягнула за шнур так, як це він робив. Сила проти сили... В менті ввійшла служниця до кімнати й силою занесла мене до ліжка, де я мов по великій напрузі заснула.

Тої ночі нашій господині полішилось, а старого шевця знайшли мертвого в його хатині. Тому, що вже кілька днів не бачили його люди в селі, пішли хлопці під його хату й хотіли викликати до вогню. Але коли ніхто не відзивався, вивалили двері й знайшли його мертвого.

Я не дуже тим перенялась, але всетаки трохи боялася, що пішла задалеко. Пригадала собі його слова: Лише Господь Бог має право карати смертю. Але що вже сталося, не дасться змінити й хоч я з одної сторони потерпала, яка відповідальність лягла на мене, то з другої сторони тішилася, що петля старого залишилася в моїй руці. Можливо, що колись іще, колись придасться мені.

Коли вечором того дня прийшов до нас лікар відвідати господиню, оповів нам, що старий швець-полатайко помер перед трьома днями.

Моріц і Берко, два спільники, сидять у кінотеатрі. Нараз Моріц зривається.

— Ти куди? — питається товариш.

— Я забув замкнути касу! — каже Моріц.

— Чогож боїшся? Таж ми тут обаї

СТЕЙТОВІ ЗАКОНИ ДЛЯ ЖІНОК-РОБІТНИЦЬ

Майже всі стейти, бо саме 43 з загального числа, завели в себе певні леґальні обмеження відносно денних або тижневих годин праці для жінок-робітниць, а інші як денні так і тижневі години в певних заводах або індустріях. Також існують приписи законів про мінімальну робітничу заплату в шістнацятьох стейтах, як звідомляє щойно виданий урядовий бюлетень Жіночого Бюра при Федеральнім Департаменті Праці, котрий подає список законів про охорону робітниць та мололітків, що працюють у промислових заводах.

Що відноситься до числа денних чи тижневих годин праці, то тільки чотири стейти, а саме Алабама, Флорида, Айова та Вест Вірджінія не мають приписів закона про упорядкування годин праці робітниць будьяким способом. Багато стейтів мають ріжні обмеження щодо годин праці у ріжних заводах та індустріях. Для певних заводів двацять стейтів приняли вісімгодинний день праці, вісімнацять стейтів девять-годинний день, а пятнацять стейтів по десять годин денно.

Орегон це одинокий стейт, котрий обмежує працю робітниць до сорок чотири години тижнево. Сорок вісім-годинний тиждень це найдовший час праці у таких стейтах: Аризона, Каліфорнія, Кензас, Ню Мексико, Ню Йорк, Юта і Вайоминґ. Одинацять стейтів, включаючи Мишиґен, Небраску та Норт Дакоту, приняли законно пятьдесять вісім-годинний тиждень праці. У двацятьвісьмох стейтах, включно з Каліфорнією, Месечусетсом, Міннесотою, Ню Йорком та Пенсилвенією, надприписова праця у деяких промислах дозволена стейтовими приписами законів, однак тільки пять стейтів, а саме Аркенсо, Ню Мексико, Ореґон, Вискансін і Вайоминґ признають робітницям півтора разу більшу заплату від звичайної скалі за понадгодину працю у деяких заводах чи індустріях.

Закони про мінімальну робітничу заплату існують у шіснацятьох стейтах, а саме: Каліфорнії, Колорело, Конетикот, Ілиноіс, Месечусетс, Міннесоті, Ню Гемпшир, Ню Джерзи, Ню Йорку, Норт Дакоті, Огайо, Ореґон, Савт Дакоті, Юта, Вашингтоні і Вискансин. У стейтах Колорело, Ню Джерзи і Юта ті закони остаються мертві через брак фондів на проведення їх у життя. Неприхильне судове рішення принесло подібні наслідки на закони стейту Ню Йорк.

Майже в усіх згаданих стейтах закони про мінімальну робітничу заплату пристосовується до робітниць та малолітків обох полів. Доводять, що у стейтах, де роками існують того роду закони, приписи тих же про мінімальну заплату вплинувають на підвищення низької скалі заробітків великого числа робітниць, котрі дістають найнижчу плату, без пониження заплат найвищої скалі. Заведення деяких низьких меж фактично становить дно та охорону платні від пониження до безнадійної пропасти підчас депресії.

Скаля мінімальної заплати ріжниться в багатьох стейтах та в ріжних заводах. Наприклад, у Каліфорнії мінімальна скаля для торговельних та виробничих заводів пралень та готелів виносить $16 тижнево для фахових, а від $9 до $14 для нефахових робітниць та малолітків. Мінімальна плата на годину виносить від 28 до 55 центів.

У стейті Месечусетс принято скалю для кожного поодинокого заводу. Мінімальна скаля для фахових швачок виносить від $14 до $15 тижнево, для робітниць по склепах дрібного продажу $14; для робітниць у пральнях 30 центів на годину; робітниць при капелюхах та продукції цукорків $13 тижнево.

У стейті Ню Йорку мінімальна скаля для пральних робітниць 31 центів на годину, або $12.40 тижнево, для послугачок по ресторанах $13.41 тижнево, помічників у кухні $12.78 тижнево.

Недавно відбута конференція представників шістьох стейтів, котрі мають закони про мінімальну заплату, одобрили такі засади: 1) Тому, що мінімальна заплата в індустрії оперта на нефахових робітницях, ученицi промислу повинні дiставати однакову заплату. 2) Щоб малолітні робітники діставали заплату нарівні з дорослими. 3) За всю понадчасову працю півтора разова заплата. 4) Знесення похатнього виконування праці.

ФЛІС.

—А ти якось нині виглядаєш запаморочений?

—Знаєш, я був усю ніч поза домом, одначе мав щастя. Як я нині рано тихо-тихесенько став роздягатися, жінка збудилася тай каже:

—„Алеж бо ти рано встаєш!" То я вже й не роздягався, щоби піти виспатися, а зараз пішов на снідання.

—o—

Жінка (до чоловіка):— Чи ти знаєш, що ти зробив?

Чоловік: — Не маю поняття. Та воно, напевно, було зле. А що це таке було?

ПОЗІР! — ШІКАГО І ОКОЛИЦЯ!

ДНЯ 2. ТРАВНЯ (субота)
(SATURDAY, MAY 2, 1936)
В ШОПЕН-СКУЛ АВДІТОРІЮМ
(ріг Райс Стріт і Кемпбел Евеню)
:—::—: виставлене буде :—::—:

УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ

в 10. картинах, укладу Л. Цеґельського

50 ОСІБ НА СЦЕНІ: Подоляни і Гуцули. — Старовинні весільні звичаї. Прекрасні танці: козачок, коломийка, аркан і козак. Сільські музики. Чудові гуцульські костюми.

ВІДОГРАЄ ТРУПА З ДІТРОЙТУ. — ПОЧАТОК 7:45 ВВЕЧІР.

Тікети в продажи по українських установах. 90,3,8

МОЛИТОВНИКИ
які можна набути в книгарні „СВОБОДИ"

ВІНОЧОК в білій кавчуковій оправі з образцем по середині. (Цей молитовник є малого формату для дітей)	$ 80
ВІНОЧОК в чорній шкіряній оправі	80
ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ в гарній чорній полотняній оправі	1.25
АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в гарній чорній полотняній оправі	1.25
АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в білій кавчуковій оправі з образцем по середині	1.50
ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ в чорній шкіряній оправі	1.35
БОГ РАДОСТЬ МОЯ, сторін 606, в гарній мягкій чорній оправі	2.00
БОГ РАДОСТЬ МОЯ, сторін 606, в білій кавчуковій оправі з образцем по середині	2.50

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:
"SVOBODA"
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

НЕМА ЗАСТУПНИКА

Ніщо, тільки час може вдосконалити й закріпити посмертну обслугу; на роки обслуги нема заступника.

Що ми були діяльними в нашім званню ще від 1900 року, це є річ першорядної ваги. Організація з меншим досвідом не може мати під собою такого певного ґрунту.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City — 34 E. 25 St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 — Phone: Bayonne 3-0540

КОЗИ ПЕРЕМІНИЛИ САГАРУ В ПУСТИНЮ?

Німецький учений д-р Вальтер Кнохе поставив цікаву теорію про те, як повстала Сагара та її піскова пустиня. Твердить він, що Сагару переміниди в пустиню — кози.

Відомо є, що коза немилосердно нищить ростинність. Із того здогадується д-р Кнохе, що кози причинилися до того, що в Сагарі не стало ростинности й, так повстала пустиня. Самособою, що до того треба було дуже багато кіз. Чим більше кіз у якій околиці, тим більша небезпека для тамошньої ростинности.

Вчений твердить, що самі кліматичні обставини ніколи не могли б настільки вплинути на якусь землю, щоби вона перемінялася в пустиню. Коли б на якусь землю вплинав клімат, на ній все таки вдержалась би ростинність, хоч у меншій скількости. На основі всього того д-р Кнохе твердить, що мусіло бути щось, що причинилося до переміни Сагари в пустиню. Коли б сагарська ростинність не була до тла знищена, то ще й нині в багатьох околицях Сагари булоб трохи ростин, які охоронялиби землю від повного висушення. Нпр. учений Кепель твердить, що в Сагарі сьогодні був би великий ліс. Що в Сагарі колись давно справді були ліси, це доказує історія. Відомо з історії, що картаґінці ловили слонів у сагарських пралісах. Тому д-р Кнохе твердить, що сагарську рістню винищили звірі. Відомо, що колишнє населення Сагари знало кози. Це довідуємося із старих рисунків, які знайдено на стінах сагарсько-го провалля. Так д-р Кнохе дійшов до висновку, що кози перемінили Сагару в пустиню, бо відомо, що країна, в якій ростинність не відновляється бодай штучно, перемінюється ступнево в пустиню. До того причинилися також гарячі вітри, які шкодили ростинності, а крім того наносили з собою багато піску.

На годині історії.

—Скажи мені, коли помер Богдан Хмельницький?

Ученик мовчить.

—То скажи, коли була битва під „Жовтими Водами"? Не знаєш? Як бачу, то історичних дат не знаєш.

—Я знаю добре історичні дати, тільки не знаю, що сталося при кожній з них.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЩЕ БІЛЬШЕ ТРЕБА ЛЮДИНІ ЗНАТИ

(Подає д-р Джан Л. Райс, комісар здоровля міста Ню Йорку).

Серед поважних причин недомагань та смертей недуга сифіліс це одна з тих, з котрою кожний повинен багато краще бути обізнаний. Є це недуга, на котру хворіє звиш пять відсотків людности, або один на кожних двацять тридей, майже у кожнім цивілізованім краю, та котра придавлює багато одиниць в самім розквіті життя.

Вже пора, щоб ширше громадянство довідалось про факти сифілісу. Безперечно багато людей здивовано будуть радіти, коли почують, який поступ зробила медична наука у відношенні до цеї хвороби. На початку цього століття причини сифілісу були невідомі; діягнозу звичайно можна було усталити тільки після того, як недуга вже прибрала значні розміри; лікування часто недописувало.

Сьогодня знаємо вже про бакцилі, котрі спричиняють сифіліс; можна зробити докладну діягнозу тоді, коли недуга щойно почне розвиватись, та маємо певний і успішний спосіб лікування. Щобільше, ми прийшли до висновку, що причини сифілістичного занедужання колись уважали за плямисту недугу, але через нашу збільшену свідомість тепер можемо в багатьох випадках здержати розвиток та поширення недуги на інших людей.

При помочі розсліджування крови тепер знаємо, що в більшости великих міст близько пять відсотків вагітних жінок є заражені сифілісом. У минувшині такі матері часто передавали ті зараження своїм дітям. Тепер, після правильного лікування, діти можуть родитись крепкі та здорові.

Багато людей хворих на сифіліс даються ловити на обманні оголошення або курують ся патентованими ліками. Такі люди це нещасні жертви, котрі часто тратять свою спосібність до точного лікування. Як у всіх інших недугах, так і тут треба вдаватись до кваліфікованого лікаря. Всякий інший крок є небезпечний.

ФЛІС.

Учитель усе звертав учням увагу, що коли мають сказати щось важне, то не зашкодить передтим порахувати навіть і до сто, щоб добре обдумати.

Раз учитель станув під печею і бачить, що всі у-ченики ворушать устами. Наразі усі кричать:

—Сто! Штани пана професора вже паляться!

—o—

КОНТРОЛЯ ВОГКОСТИ — ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК У ЛЕГКОМУ КУРЕННІ.

Протягом останніх років швидко збільшується індустріяльне провітрювання, бо наукові студії показують, що реґуляція вогкости й температури є найцінніщою допомогою для контролювання певних фабричних процесів та для охорони вироблених продуктів.

Виріб сигареток Локі Страйк дає інтересний зразок індустріяльного примінення провітрювання. Дослідний департамент Локі Страйк винайшов, що найважливішим одиноким чинником у виробі сигареток, інший ніж сам тютюн, є контроля вогкости.

Її впливам завдячується можливість виробити одностайні сигаретки, контролювати згорання та керувати якістю диму. Перебільшена вогкість перешкаджає правильному згоранню і робить несмачним дим сигареток. Недостаточна вогкість дозволяє на сухий, порошний дим, що стикається з делікатною слизистою слиною куриця.

З огляду на велику важливість контролі вогкости дослідний департамент Локі Страйк спільно з визначними виробниками наукових точних інструментів винайшли методу для постійного й акуратного вимірування вогкости протягом виробу. Виробники сигареток Локі Страйк були піонірами в цьому розвитку, який є важливою частиною процесів Локі Страйк.

Виробники Локі Страйк пішли навіть дальше, ніж це. Їх виробничі підприємства є озброєні цілковито у науково провітрюваних фабриках.

Контроля вогкости є тільки одним з низки основних поліпшень, що роблять Локіс легким куренням з багатих, цілком дозрілих тютюнів. Ці основні поліпшення включають вживання середніх листків з найкращих тютюнів, аналізи зразків добірних тютюнів перед купівлею, відповідне влежання, наукову сумішку, оброблення вищого тепла та стандартизовану одностайність у продукті. Також Локіс менше терпкі. Останні хемічні спроби показали, що інші популярні сорти перевищають у терпкости Локі Страйк від 53 до 100 відсотків. (Adv.)

Боягуз не важиться заговорити до товаришки при столі. Колиж подали сир, він відважився спитати:

—Чи ваш брат любить сир?

—Я не маю брата.

На це боягуз, загикуючись:

—Та колиб ви мали брата, то як думаєте, чи він любив би сир?

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

$3,500—КУПИТЬ ВАМ 180-акрову фарму. Добрі будинки, 15 штук рогатої худоби, 2 коні, кури, машинерія і ввесь збір. Догідні умови.
C. M. DOUGLAS,
96-8 Fort Plains, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues.
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

Напишіть іще нині про пораду і поміч до того добре відомого арабського астрольоґа, ворожбита з долоні і містичного читача. Лише залучіть на $1.00 моні ордер, запитайте чотири питання про пропалих свояків, загублені речі, любов, подружжя, бизнес або якийнебудь інший предмет. Не забудьте поспитати про мій безплатний несподіваний дарунок. Подайте конечно день і місяць вашого народження. Пишіть по англійськи. Зашліть до проф., що називається Raffied Haminey. Особи, що мешкають у Джерзі Сити або в околиці, мусять прийти до офісу. Як прийдете, ми скажемо вам ваше імя і назвище, дамо вам пораду і всяку поміч, яка вам потрібна. Замовте собі телефоном день прийому.
Delaware 3-5904.
Офіс: 383 JACKSON AVE., Cor. of Ege Ave. (over Meat Market), JERSEY CITY, N. J. 84-90

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.

(152)

Серед завзятого бою Назір вдарив на Тарзана, але Тарзан побив брутального араба й усів на його коня. Тепер він міг згори бачити, як чорна армія кинулася до нападу на уставилися наново в збиті ряди александрійяни за той час уже впоралися з кінното.

На своє лихо александріяни не знали нічого про їзду верхом і Тарзан мусів пустити коні людям. Перестрашені коні погальопували на північ, а тимчасом Тарзанові жовніри уставилися наново в збиті ряди, щоб відбити піхоту чорних.

Тепер Тарзан побачив на свою радість, що з ліса вийшов відділ Томія Велша. Скорим рухом Тарзановий відділ і Велшів могли би схопити чорних між себе. Одначе нагло поза ними ззаду піднявся дикий крик. Тарзан обернувся скоро.

Він побачив нову хвилю чорних вояків, що сходили з мурів фортеці. Борис Ґарето, сидячи в безпечнім місці, викидав проти Тарзана свої резерви. Тепер проти 500 вояків Тарзана станули дві тисячі чорних.